

§ SYTUACJA MAŁOLETNICH DZIECI Z UKRAINY

W PRZYPADKU OSÓB MAŁOLETNICH POZOSTAJĄCYCH BEZ OPIEKI, KTÓRE UBIEGAJĄ SIĘ O UDZIELENIE OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ STOSUJE SIĘ PRZEPISY PRAWA NASTĘPUJĄCYCH USTAW :

- ▶ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2003 Nr 128 poz. 1176 z późn. zm.),
- ▶ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2019.0.1111);

Wobec osób małoletnich mających opiekę, najważniejszą regulacją jest :

- ▶ ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1650.)

PROCEDURA

Deklaracja organowi Straży Granicznej zamiaru złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Rejestracja, wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie kuratora.

Ustanowienie kuratora w terminie do 3 dni. Złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Doprowadzenie małoletniego przez organ Straży Granicznej do rodziny zastępczej/placówki typu interwencyjnego oraz wystąpienie z wnioskiem do sądu o umieszczenie w pieczy zastępczej (rozpatrzenie do 10 dni).

Koszty pobytu w pogotowiu opiekuńczym oraz opieki medycznej małoletniego od dnia złożenia wniosku są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

PO USTANOWIENIU KURATORA W OKRESIE 3 DNI OD WPŁYWU WNIOSKU:

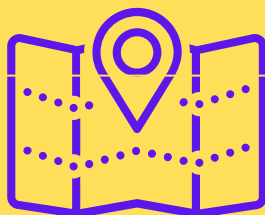
- ▶ Po pierwsze, ustalenie jurysdykcji sądu polskiego oraz prawa materialnego, które należy stosować w danej sprawie.
- ▶ Po drugie, zakres działania sądu opiekuńczego, w przedmiocie zapewnienia małoletniemu cudzoziemcowi właściwej opieki, postanowienie o zabezpieczeniu w terminie 10 dni.
- ▶ Po trzecie, podjęcie działań faktycznych i prawnych mających na celu jak najszybszy powrót osoby małoletniej do kraju ojczystego i rodziny lub podjęcie działań mających na celu pozostawienie osoby małoletniej w Polsce i uregulowanie tym samym statusu jej pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

JURYSDYKCJA

Kwestię jurysdykcji sądów Rzeczypospolitej Polski w sprawach dotyczących małoletniego bez opieki z Ukrainy reguluje przede wszystkim Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r. (Dz. U. 1994.96.465).

W zakresie udzielania pomocy prawnej w sprawach cywilnych, do których ma zastosowanie umowa o pomocy prawnej, właściwe organy Stron porozumiewają się bezpośrednio. Właściwymi organami są:

- ▶ ze strony Rzeczypospolitej Polskiej – Prezesi właściwych sądów okręgowych,
- ▶ ze strony UKRAINY - Zarząd Główny Sprawiedliwości Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy w Autonomicznej Republice Krym oraz zarządy główne sprawiedliwości w obwodach, miastach Kijowie i Sewastopolu, zwane "ZARZĄDAMI GŁÓWNYMI SPRAWIEDLIWOŚCI".

Kwestię jurysdykcji sądów Rzeczypospolitej Polski w sprawach dotyczących małoletniego bez opieki z Ukrainy reguluje przede wszystkim Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 24 maja 1993 r. (Dz. U. 1994.96.465).

Z zakresu prawa rodzinnego umowa reguluje kwestie sporne związane z zawarciem małżeństwa, stosunkami osobistymi i majątkowymi między małżonkami, rozwód, istnienie, nieistnienie i nieważność małżeństwa, stosunki prawne między rodzicami i dziećmi (w tym alimenty), inne roszczenia alimentacyjne, przysposobienie, oraz opieka i kuratela.

STOSUNKI PRAWNE MIĘDZY RODZICAMI I DZIEĆMI, W TYM ALIMENTY NA RZECZ DZIECI

W powyższej kwestii jurysdykcję mają sądy obywatelstwa dziecka i sąd miejsca zamieszkania dziecka. Roszczenia alimentacyjne podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko. Zasady te dotyczą także dzieci pełnoletnich. W przypadku ustalenia pochodzenia stosuje się prawo państwa obywatelstwa matki w chwili jego urodzenia. Wystarczające jest także prawo miejsca dokonania uznania.

POZOSTAŁE ALIMENTY

W sprawach o inne roszczenia alimentacyjne z zakresy prawa rodzinnego właściwe jest prawo miejsca zamieszkania wierzyciela alimentacyjnego. W zakresie umieszczenia więc małoletnich dzieci z Ukrainy według tej umowy należy:

- ▶ przyjąć, że sąd polski ma jurysdykcje jako sąd miejsca legalnego pobytu dziecka (także w przypadku dzieci, które przyjechały do nas z domów dziecka w związku z wojną oraz stosować PRAWO UKRAIŃSKIE;
- ▶ odrębne zasady dotyczące alimentów obowiązują w relacjach rodzice –dzieci, odrębne natomiast w przypadku innych podmiotów, np.: między małżonkami.

OPIEKA I KURATELA

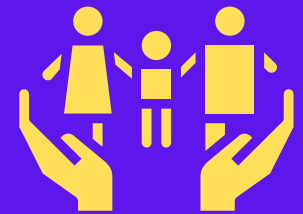
W przypadku konieczności ustalenia opieki i kurateli właściwym do podjęcia działań są organy państwa **OBYWATELSTWA OSOBY**, dla której ma być ustanowiona opieka lub kuratela.

W praktyce oznacza to, iż Sąd miejsca zamieszkania lub pobytu takiej osoby, albo położenia jej majątku zawiadamia sąd właściwy. Może też wydać **ZABEZPIECZENIE** w sprawie nie cierpiącej zwłoki, na podstawie własnego prawa. Następnie Sąd właściwy może przekazać sprawowanie opieki lub kurateli sądowi miejsca zamieszkania lub pobytu takiej osoby, albo położenia jej majątku. Przekazanie stanie się skuteczne, jeżeli organ wezwany przejmie sprawowanie opieki lub kurateli i zawiadomi o tym organ wzywający.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ RODZICIELSKA

Kwestie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej reguluje przede wszystkim Konwencja haska z 19 października 1996 r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej i środków ochrony dzieci.

Dla celów powyższych przepisów definiuje się pojęcie „odpowiedzialność rodzicielskiej” jako władzę rodzicielską lub wszelki inny podobny stosunek władzy, który określa prawa, uprawnienia i obowiązki rodziców, opiekunów lub innych przedstawicieli ustawowych w stosunku do osoby lub majątku dziecka.

Zgodnie z art. 5 konwencji Organy państwa, w którym dziecko ma zwykły pobyt, są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony jego osoby lub majątku. Oznacza to, że wraz ze zwykłą zmianą pobytu dziecka na inne Umawiające się Państwo, jurysdykcję w zakresie regulowania odpowiedzialności rodzicielskiej przejmują organy Państwa nowego pobytu dziecka. Jedynym wymogiem w zakresie stosowania powyższych praw jest legalność przemieszczania się dziecka.

W wyjątkowych okolicznościach Organy państwa wykonującego jurysdykcję mogą zastosować prawo innego państwa z którym dana sytuacja ma ścisły związek, pod warunkiem że będzie to w najlepszym interesie dziecka.

Sądem właściwym do prowadzenia sprawy jest sąd położenia palcówki opiekuńczo-wychowawczej lub miejsca zamieszkania podmiotów sprawujących funkcje nieinstytucjonalnej pieczy zastępczej, w której przebywa małoletni.